

Anonymiseret version

Oversættelse

C-511/22 – 1

Sag C-511/22

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

29. juli 2022

Forelæggende ret:

Landgericht Frankfurt am Main (Tyskland)

Afgørelse af:

9. juni 2022

Sagsøger og appellan:

AQ

Sagsøgt og appelindstævnt:

trendtours Touristik GmbH

Landgericht Frankfurt am Main
[udelades]

Kendelse

I sagen

AQ, [udelades] 48167 Münster,

sagsøger og appellan

[udelades]

mod

Trendtours Touristik GmbH [udelades], 65830 Kriftel,

sagsøgt og appelindstævnt

DA

[udelades]

har 24. afdeling for civile sager ved Landgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main)

[udelades]

den 9. juni 2022 afsagt følgende kendelse:

- I. Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde [udelades] følgende spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten til præjudiciel afgørelse:
 1. Skal artikel 12, stk. 2, første punktum, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF (herefter »pakkerejsedirektivet«) fortolkes således, at der heri foruden pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1, fastsættes en yderligere opsigelsesret, hvis retlige følger kun finder anvendelse, hvis den rejsende påberåber sig den ved sin meddelelse af opsigelsen?
 2. Skal pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 2, fortolkes således, at en forpligtelse til at betale et opsigelsesgebyr ikke bortfalder, hvis den rejsende i sin meddelelse om opsigelse af aftalen om pakkerejsen ikke angiver nogen grund eller angiver en grund, der ikke har sammenhæng med en uundgåelig og ekstraordinær omstændighed?
- II. Sagen udsættes.

Præmisser:

I.

De faktiske omstændigheder i sagen er følgende:

Sagsøgeren reserverede til sig selv og sin hustru den 21. august 2019 hos sagsøgte, en rejsearrangør, en pakkerejse med navnet »Italien pur in Rom & Sorrent« [»Det uforfalskede Italien i Rom & Sorrento«], som skulle finde sted i perioden fra den 30. marts 2020 til den 6. april 2020. Rejsens pris udgjorde 1 886,00 EUR. Sagsøgeren ydede på sagsøgtes opfordring en forudbetaling på 325,00 EUR.

Ved skrivelse af 27. februar 2020 opsagde sagsøgeren pakkerejsen. Som grund til opsigelsen angav sagsøgeren i skrivelsen et nært forestående hospitalsophold. Han erklærede sig villig til at betale en erstatning for opsigelsen (»Rücktrittsentschädigung«) på 25% af rejsens pris, dvs. 466,50 EUR, til sagsøgte

ved modregning af hans forudbetaling. Han forbeholdt sig i denne skrivelse ret til i henhold til sagsøgtets rejsebetingelser at »rejse krav om tilbagebetaling, hvis rejsen som følge af særlige omstændigheder i forbindelse med coronavirus, som i øjeblikket optræder i Italien eller Tyskland, eller af andre grunde alligevel ikke gennemføres eller ikke ville have kunnet tiltrædes«. Sagsøgeren betalte differencebeløbet i forhold til sin forudbetaling til sagsøgte.

På opfordring fra sagsøgte, som beregnede opsigelseserstatningen til i alt 471,50 EUR, betalte sagsøgeren yderligere 5,00 EUR til sagsøgte.

Sagsøgte aflyste efterfølgende den af selskabet arrangerede rejse »Italien pur in Rom & Sorrent« som følge af corona-pandemien.

Ved skrivelse af 21. marts 2020 krævede sagsøgeren tilbagebetaling af sine betalinger til sagsøgte på i alt 471,50 EUR.

Sagsøgte afslog at foretage tilbagebetalinger.

Sagsøgeren er af den opfattelse, at sagsøgte er forpligtet til at betale sagsøgerens betalinger tilbage, eftersom selskabet faktisk ikke gennemførte pakkerejsen.

Sagsøgte er af den opfattelse, at sagsøgeren opsagde aftalen om pakkerejsen på grund af sit hospitalsophold, og at sagsøgte derfor havde ret til at beregne det i aftalen fastsatte faste beløb for opsigelse. Omstændigheder, der er indtruffet senere, kan ikke ændre ved retten til at kræve betaling af et opsigelsesgebyr.

Amtsgericht Frankfurt am Main (byretten i Frankfurt am Main) frifandt sagsøgte i første instans. Sagsøgerens opsigelse medførte en ret for sagsøgte til at kræve betaling af en opsigelseserstatning, som selskabet kunne modregne i sagsøgerens krav om tilbagebetaling. § 651h, stk. 3, i Bürgerliches Gesetzbuch (den tyske borgerlige lovbog, herefter »BGB«) finder ikke anvendelse, eftersom der på tidspunktet for meddelelsen af opsigelsen endnu ikke forelå omstændigheder, der tydede på, at der forelå uundgåelige, ekstraordinære omstændigheder. Sagsøgtets ret er ikke efterfølgende bortfaldet, fordi rejsen ikke blev gennemført.

Sagsøgeren har iværksat appel til prøvelse af byrettens dom inden for fristerne. Han har gjort gældende, at der på tidspunktet for hans meddelelse af opsigelsen forelå tilstrækkelige grunde, som i forbindelse med en prognosebeslutning tydede på, at rejsen ville blive væsentligt berørt af uundgåelige, ekstraordinære omstændigheder.

Sagsøgte, der har anfægtet sagsøgtets appel, er bl.a. af den opfattelse, at sagsøgeren ikke kan påberåbe sig BGB's § 651h, stk. 3, eftersom han opsagde rejsen af en anden, personlig grund og ikke på grund af corona-pandemien.

II.

Ved anvendelse af de tyske bestemmelser vedrørende aftaler om pakkerejser kan den rejsende i henhold til BGB's § 651h, stk. 1, når som helst inden rejsens begyndelse opsigse aftalen om pakkerejsen. Loven bestemmer ikke, at der skal angives en grund til opsigelsen.

Den retlige følge af en opsigelse er i henhold til BGB's § 651h, stk. 1, andet punktum, at rejsearrangøren mister retten til at få betalt rejsens pris. I henhold til BGB's § 651h, stk. 1, andet punktum, kan rejsearrangøren kræve en passende erstatning, der i henhold til BGB's § 651h, stk. 2, også kan fastsættes som et fast beløb i de almindelige forretningsbetingelser. I henhold til BGB's § 651h, stk. 3, første punktum, kan rejsearrangøren dog ikke kræve erstatning for opsigelsen i tilfælde af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder, der indtræffer på rejsedestinationen eller i umiddelbar nærhed heraf, og som [...] væsentligt berører leveringen af pakkerejsen.

På bestemmelsesstedet forelå sådanne uundgåelige, ekstraordinære omstændigheder, der væsentligt berørte rejsen, eftersom rejsen ikke kunne gennemføres som følge af corona-pandemien, som udgør en uundgåelig, ekstraordinær omstændighed.

I henhold til ordlyden af de tyske bestemmelser i BGB's § 651h, stk. 1 og 3, kan sagsøgte ikke kræve en opsigelseserstatning, eftersom ordlyden i BGB's § 651h, stk. 3, knytter sig til de faktiske omstændigheder på det aftalte rejsetidspunkt. Opfattelsen i tyske retters praksis og i tysk juridisk litteratur vedrørende rejseret, hvorefter spørgsmålet, om der foreligger en uundgåelig, ekstraordinær omstændighed, afhænger af en prognose på tidspunktet for meddelelsen om opsigelse på grundlag af en ex ante-betragtning (jf. bl.a. Oberlandesgericht Hamm (den regionale ret i første instans i Hamm), dom af 30.8.2021 – 22 U 33/21, BeckRS 2021, 24178; Amtsgericht Düsseldorf (byretten i Düsseldorf), dom af 8.2.2021 – 37 C 471/20, NJW-RR 2021, 930; Amtsgericht Frankfurt (byretten i Frankfurt), dom af 11.8.2020 – 32 C 2136/20 – dommens præmis 38; Amtsgericht München (byretten i München), dom af 27.10.2020 – 159 C 13380/20 – dommens præmis 19; Landgericht Kassel (den regionale ret i første instans i Kassel), dom af 2.11.2021 – 5 0 459/21 – dommens præmis 35; [udelades]), fremgår ikke af ordlyden af den tyske lovtekst. Spørgsmålet om, hvorvidt ordlyden af BGB's § 651h, stk. 3, er i overensstemmelse med pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 2, eller om den tyske bestemmelse skal fortolkes i overensstemmelse med direktivet, er genstand for en præjudiciel forelæggelse for Domstolen, som verserer under sagsnummer C-776/21.

Det er imidlertid uklart, om det forhold, at sagsøgeren opsigde rejsen af en grund, der lå inden for hans sfære, og som ikke udgør en ekstraordinær, uundgåelig grund som omhandlet i BGB's § 651h, stk. 3, medfører, at han ikke kan påberåbe sig BGB's § 651h, stk. 3.

I det tilfælde, der ligger til grund for hovedsagen, begrundede sagsøgeren sin opsigelse med et hospitalsophold. Forbeholdet om at kræve tilbagebetaling, hvis rejsen ikke kunne gennemføres som følge af coronavirus, var i henhold til skrivelsens ordlyd ikke afgørende, men havde blot til formål at sikre tilbagebetalingskrav, som sagsøgeren kun anså for mulige, men ikke sikre.

I henhold til ordlyden af BGB's § 651h har den rejsende en ret til opsigelse i henhold til BGB's § 651, stk. 1, som udløser de retlige følger, der er fastsat i BGB's § 651h, stk. 1, tredje punktum, sammenholdt med stk. 2 (opsigelseserstatning), eller de retlige følger, der er fastsat i BGB's § 651h, stk. 3 (bortfald af opsigelseserstatning). Det er uden betydning for, om de retlige følger indtræder, om den rejsende angiver en grund til sin opsigelse eller ej, og i den foreliggende sag bortfalder opsigelseserstatningen derfor selv i lyset af den grund, der angives i skrivelsen om opsigelsen, eftersom rejsen ikke kunne gennemføres som følge af en ekstraordinær, uundgåelig grund.

Det er imidlertid uklart, om bestemmelserne i pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1 og 2, fastsætter en anden ordning, der afviger herfra.

I henhold til pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1, har den rejsende frit og når som helst ret til opsigelse inden pakkerejsens begyndelse, idet dette dog udløser den opsigelseserstatning, der er fastsat i pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1, andet punktum. I pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 2, er der imidlertid fastsat en yderligere opsigelsesret, som ikke udløser en opsigelseserstatning, fordi den rejsende har ret til fuld refusion af rejsens pris, nemlig i tilfælde af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder, der indtræffer på rejsedestinationen [...], og som væsentligt berører leveringen af pakkerejsen. Af formuleringen »Uanset stk. 1 har den rejsende ret« kan det muligvis sluttes, at pakkerejsedirektivet i artikel 12 fastsætter to former for opsigelsesret, som er underlagt forskellige betingelser og udløser forskellige retlige følger. Hvis det lægges til grund, at der gælder to forskellige former for opsigelsesret, er det nødvendigt, at den rejsende ved sin meddelelse om opsigelse skal erklære, hvilken opsigelsesret vedkommende ønsker at påberåbe sig, og navnlig at den rejsende skal angive den uundgåelige, ekstraordinære grund, hvis vedkommende ønsker at påberåbe sig de retlige følger af pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 2. Dette krav til den rejsendes meddelelse af opsigelsen kan muligvis udledes af det forhold, at bestemmelsen i pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 2, første punktum, knytter bestemte betingelser til opsigelsesretten (»[...] opsige [...] i tilfælde af [...]«). Kravet kan også følge af ordlyden af pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 2, andet punktum, hvorefter den rejsende »[i] tilfælde af opsigelse af aftalen om pakkerejsen i henhold til dette stykke« har ret til fuld refusion af alle betalinger for pakkerejsen. Med denne formulering tilsigtes det, at den nævnte retlige følge kun indtræffer, hvis den rejsende påberåber sig dette stykke, eftersom vedkommende i øvrigt kan vælge, om denne vil påberåbe sig den opsigelsesret, der er fastsat i pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1, eller den, der er fastsat i pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 2. Det fremgår derimod ikke af de nævnte formuleringer, at det i tilfælde af en tvist påhviler retten at henregne en meddelt

opsigelse til pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1 eller 2, hvorfor en opsigelse, der ikke meddeles med henvisning til en uundgåelig, ekstraordinær omstændighed, er underlagt de retlige følger, der er fastsat i pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1 (og ikke stk. 2).

I hovedsagen vil denne fortolkning have den konsekvens, at der i henhold til pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1, andet punktum, skal betales et opsigelsesgebyr, selv om rejsen ikke kunne gennemføres som følge af coronapandemien, eftersom sagsøgeren i sin meddelelse af opsigelsen påberåbte sig en anden grund.

Såfremt pakkerejsedirektivets artikel 12, stk. 1 og 2, skal fortolkes således, skal også bestemmelserne i BGB's § 651h, stk. 1 og 3, fortolkes på samme måde i overensstemmelse med direktivet, eftersom pakkerejsedirektivet har fuldt harmoniserende virkning (pakkerejsedirektivets artikel 4).

[Udelades] [udsættelse af sagen]